НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ АГРАРНИХ НАУК УКРАЇНИ

ІНСТИТУТ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ МІКРОБІОЛОГІЇ ТА АГРОПРОМИСЛОВОГО ВИРОБНИЦТВА

ВІДДІЛ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ МІКРОБІОЛОГІЇ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою Радою ІСМАВ НААН

Протокол № 11 від 21.08.2026 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В. о. директора ІСМАВ НААН

_____ Ольга ТЕРТИЧНА

СИЛАБУС

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО»

Статус дисципліни: професійної підготовки

Рівень вищої освіти: третій (освітньо-науковий)

Галузь знань: Н – «Сільське, лісове, рибне господарство та ветеринарна медицина»

Спеціальність: Н1 – «Агрономія»

Курс: 2, навчальний семестр 3, 4

Навчальний рік: 2026–2027

Кількість кредитів ЄКТС: 4

Чернігів – 2026 рік

1. Розробник

Халеп Юрій Миколайович – заступник директора з наукової та інноваційної діяльності ІСМАВ НААН, кандидат економічних наук, старший дослідник.

Контакти: тел. +380-(068)-396-81-04; e-mail: markisgm2017@gmail.com

Бібліометричні профілі та сторінки:

http://orcid.org/0000-0002-9684-5547

2. Назва, код модуля та / або навчальної дисципліни і кількість кредитів, що відводяться на її вивчення

Назва дисципліни: «Органічне землеробство».
Кількість кредитів: 4 кредити ЄКТС.

3. Час і місце проведення навчальної дисципліни

Час проведення аудиторних занять: за розкладом ІСМАВ НААН
Місце проведення: за розкладом ІСМАВ НААН

4. Передреквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Prerequisite: Передумовою для вивчення дисципліни є успішне складання екзаменів при вступі до аспірантури та визначення теми, мети і завдань майбутніх дисертаційних досліджень.

Postrequisite: знання, уміння і навички, що здобуваються після закінчення вивчення даної дисципліни потрібні для написання та захисту дисертаційної роботи.

5. Мета, завдання, зміст вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Органічне землеробство» є формування у здобувачів компетентності щодо організації, ведення та оцінки органічного землеробства з урахуванням його екологічних, технологічних та економічних аспектів, а також забезпечити практичну підготовку для впровадження органічних технологій у сучасних агровиробничих системах.

Завданням дисципліни «Органічне землеробство» є:

– ознайомити здобувачів з принципами, стандартами та регламентами органічного виробництва;

– розкрити агробіологічні основи органічного землеробства й біологічні механізми підтримання родючості ґрунтів;

– надати знання щодо методів біологічного захисту рослин та екологічних технологій вирощування культур;

– навчити застосовувати органічні та біологічні добрива, компости, сидерати, біостимулятори;

– розглянути економічні аспекти органічного виробництва: собівартість, рентабельність, логістику, маркетинг, сертифікацію;

– сформувати навички аналізу економічної ефективності органічного землеробства;

– розвинути здатність до прийняття рішень щодо переходу на органічні системи та ведення органічного агровиробництва.

Зміст навчальної дисципліни формує наукові знання, уміння і навички, засвоєння яких дозволяє набувати ті чи інші компетентності для успішної професійної діяльності, а саме:

1. Компетентності, які отримують аспіранти після вивчення навчальної дисципліни «Мікробіологічні підходи до вирішення проблеми підвищення ефективності мінеральних та органічних добрив».

Загальні компетентності:

– **ЗК 1**. Здатність використовувати іноземну мову для представлення наукових результатів в усній та письмовій формах, для розуміння іншомовних наукових та професійних текстів;

– **ЗК 2**. Здатність працювати в міжнародному контексті;

– **ЗК 3**. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

– **ЗК 4.** Здатність розв’язувати комплексні проблеми агрономії на основі системного наукового та загального культурного світогляду із дотриманням принципів професійної етики та академічної доброчесності;

– **ЗК 5**. Здатність розробляти проекти та управляти ними;

– **ЗК 6**. Володіння методами математичного і алгоритмічного моделювання при аналізі проблематики наукового дослідження;

– **ЗК 7**. Здатність до критичного аналізу та оцінювання сучасних наукових досягнень при вирішенні дослідницьких і практичних завдань, у тому числі в міждисциплінарних областях;

– **ЗК 8**. Здатність приймати обґрунтовані рішення, планувати і здійснювати комплексні дослідження на сучасному рівні на основі цілісного системного наукового світогляду;

– **ЗК 9**. Дотримання норм наукової етики, авторського і суміжних прав інтелектуальної власності; державної та міжнародної систем правової охорони інтелектуальної власності.

Спеціальні (фахові) компетентності:

– **ФК 1**. Здатність продукувати і обґрунтовувати нові перспективні ідеї,

гіпотези, стратегії виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання в агрономії та дотичних до неї міждисциплінарних напрямах і можуть бути опубліковані у провідних наукових виданнях з сільськогосподарських наук і суміжних галузей;

– **ФК 2**. Здатність застосовувати сучасні методи та інструменти експериментальних і теоретичних досліджень у сфері агрономії, інформаційні технології, методи комп'ютерного моделювання, бази даних та інші електронні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності;

– **ФК 4**. Здатність аналізувати, оцінювати і прогнозувати сучасний стан і тенденції розвитку агротехнологій вирощування сільськогосподарських культур;

– **ФК 5**. Здатність ініціювати та реалізовувати інноваційні комплексні проєкти в агрономії та дотичні до неї міждисциплінарні проєкти, лідерство під час їх реалізації;

– **ФК 6**. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері агрономії, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень;

– **ФК 7**. Здатність до аналізу інформаційних джерел, авторських методик, конкретних освітніх, наукових та професійних текстів у галузі агропромислового виробництва, агрономії і сільськогосподарської мікробіології;

– **ФК 8**. Здатність брати участь у критичному діалозі, наукових дискусіях на міжнародному рівні, відстоювати свою власну позицію, до підприємництва та прояву ініціативи щодо впровадження у виробництво результатів дисертаційного дослідження;

– **ФК 11**. Компетентність у науково-методичних підходах щодо створення рослинно-мікробних асоціацій і симбіозів, щодо селекції корисних ґрунтових мікроорганізмів та пошуку алгоритму антропогенного впливу на колообіг поживних речовин в агроценозах.

2. Під час вивчення дисципліни аспірант (здобувач) має досягти або вдосконалити наступні програмні результати навчання (ПРН), передбачені освітньою програмою:

– **РН 1**. Застосовувати передові концептуальні та методологічні знання з філософії науки, агрономії та суміжних галузей, а також дослідницькі вміння для планування й проведення актуальних прикладних наукових досліджень;

– **РН 2**. Висувати і перевіряти гіпотези; обґрунтовувати та інтерпретувати результати теоретичного аналізу, експериментальних досліджень і математичного або комп’ютерного моделювання;

– **РН 3**. Планувати і виконувати теоретичні й експериментальні дослідження з агрономії та дотичних наукових напрямів з використанням сучасних методів, технологій та інструментів, критично аналізувати результати власних досліджень і результати інших дослідників у контексті усього комплексу сучасних знань щодо досліджуваної проблеми;

– **РН 5**. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, наукові та прикладні проблеми агрономії державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних міжнародних наукових виданнях;

– **РН 7**. Глибоко розуміти загальні принципи та методи аграрних наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері агрономії та викладацькій практиці;

– **РН 9**. Вміти аналізувати наукові джерела інформації стосовно проблеми, яка досліджується, працювати з сучасними бібліографічними і реферативними базами даних, а також наукометричними платформами, такими як Web of Science, Scopus та ін., відслідковувати найновіші досягнення в агрономії. Дотримуватися правил цитування та посилання на використані джерела, правил оформлення бібліографічного списку, академічної доброчесності;

– **РН 10**. Знати закономірності розповсюдження, життєдіяльності мікроорганізмів у ґрунті, їх взаємозв'язків у мікробних угрупованнях, а також з рослинами;

– **РН 11**. Знати теоретичні та прикладні аспекти формування мікробіоценозу ґрунтів: типів живлення ґрунтових мікроорганізмів; типів взаємовідносин між мікроорганізмами та з рослинами; впливу екологічних факторів на розвиток мікроорганізмів у ґрунті. Вміти здійснювати моніторинг мікробних угруповань ґрунтів, створювати ефективні рослинно-мікробні симбіози та асоціації;

– **РН 12**. Знати теоретичні основи управління мікробіологічними процесами у ґрунті з метою підвищення ефективності аграрного виробництва. Вміти створювати та застосувати мікробні препарати у сільському господарстві для отримання додаткової якісної продукції;

– **РН 13**. Вміти публічно представляти, захищати результати дисертаційного дослідження, обговорювати їх і дискутувати з науково-професійною спільнотою. Використовувати сучасні засоби для візуальної презентації результатів дисертаційного дослідження.

3. У результаті засвоєння матеріалу, передбаченого програмою, аспірант (здобувач) зі спеціальності агрономія отримає знання з:

– основ та міжнародних стандартів органічного землеробства (EU Organic, USDA Organic, IFOAM);

– принципів біологізації землеробства та екологічні механізми функціонування органічних агросистем;

– методів підтримання й підвищення родючості ґрунтів без синтетичних добрив;

– біологічних методів захисту рослин та інтегрований захист у органічному виробництві;

– технологій вирощування сільськогосподарських культур у системі органічного землеробства;

– економічних основ органічного виробництва — собівартість, структура витрат, логістика, рентабельність;

– механізмів сертифікації органічної продукції та вимоги до маркування;

– методів оцінки економічних ризиків та бізнес-моделі органічного агровиробництва.

4. У результаті засвоєння матеріалу, передбаченого програмою, аспірант (здобувач) зі спеціальності агрономія буде уміти:

– аналізувати агроекологічний стан господарства для переходу на органічне виробництво;

– розробляти комплексні органічні технології вирощування культур;

– приймати управлінські рішення щодо оптимального використання ресурсів в органічному виробництві;

– моделювати економічну ефективність органічних агросистем;

– оцінювати ризики, пов'язані з органічним виробництвом, та визначати шляхи їх мінімізації;

– формувати економічно обґрунтовані стратегії розвитку органічного господарства;

– обґрунтовувати конкурентні переваги органічної продукції на ринку.

5. У результаті засвоєння матеріалу, передбаченого програмою, аспірант (здобувач) зі спеціальності агрономія отримає такі навички:

– оцінювання стану ґрунту та планування заходів із підвищення родючості в органічних системах;

– використання органічних добрив, компостів, сидератів та біопрепаратів;

– розроблення технологічних карт органічного вирощування культур;

– застосування методів біологічного захисту рослин;

– розрахунку собівартості та економічної ефективності органічного виробництва;

– підготовки документації для органічної сертифікації;

– планування сівозмін та агротехнологій згідно з органічними стандартами.

6. Творча діяльність забезпечує здатність генерувати аспірантом (здобувачем) нові науково-теоретичні та практичні ідеї.

6. Характеристика навчальної дисципліни

Анотація курсу. Дисципліна «Органічне землеробство» спрямована на формування системного розуміння принципів екологічно сталого землеробства, заснованого на біологічних процесах, раціональному використанні природних ресурсів та відмові від синтетичних агрохімікатів. Курс охоплює агробіологічні основи органічного виробництва, біологічні методи захисту рослин, управління родючістю ґрунтів, застосування органічних добрив і біопрепаратів, технології органічного вирощування культур. Особливу увагу приділено економічній

складовій органічного виробництва — рентабельності, формуванню доданої вартості, системам сертифікації, збуту продукції та оцінці економічних ризиків. Дисципліна дає змогу здобувачам оволодіти знаннями та практичними підходами, необхідними для впровадження і розвитку органічних агросистем, які забезпечують екологічну безпеку та економічну ефективність аграрного виробництва.

Короткий зміст дисципліни і план її реалізації

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ

Тема 1. Концепція, принципи та сучасні тенденції розвитку органічного землеробства. Основні принципи органічного землеробства, історія розвитку, сучасний стан і роль у забезпеченні сталого розвитку аграрного сектору.

Тема 2. Законодавче регулювання, стандарти та сертифікація органічного виробництва. Нормативно-правова база органічного виробництва, міжнародні та національні стандарти, вимоги до сертифікації та маркування органічної продукції.

Тема 3. Раціональне використання земельних ресурсів в органічному землеробстві. Принципи екологічно безпечного використання земель, збереження родючості ґрунтів, мінімізація негативного впливу на довкілля.

Тема 4. Біологізація землеробства: роль органічних добрив, біологічних і мікробних препаратів. Основні види органічних добрив, біопрепаратів і мікробних інокулянтів, їх значення для підвищення родючості ґрунту та екологізації виробництва.

Тема 5. Екологічні та економічні переваги органічного землеробства. Вплив органічного землеробства на стан довкілля, біорізноманіття, якість продукції, економічну ефективність та конкурентоспроможність виробництва.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЧНИМ ЗЕМЛЕРОБСТВОМ

Тема 6. Біологічні та мікробні препарати як чинник підвищення ефективності органічного виробництва. Особливості застосування біологічних препаратів у технологіях органічного землеробства, їх вплив на продуктивність агроекосистем та якість продукції.

Тема 7. Економічна оцінка застосування біопрепаратів у системах органічного землеробства. Методи оцінки економічної доцільності використання біопрепаратів, аналіз витрат, прибутковості та екологічного ефекту.

Тема 8. Ринок органічної продукції та біологічних засобів для органічного виробництва. Сучасний стан ринку органічної продукції та

біопрепаратів, особливості попиту, пропозиції, маркетингу та перспективи розвитку.

Тема 9. Екологічний менеджмент і ресурсозбереження в органічному землеробстві. Підходи до екологічного управління агровиробництвом, ефективне використання природних ресурсів, впровадження ресурсозберігаючих технологій.

Тема 10. Перспективи розвитку органічного землеробства та біологізації агровиробництва в Україні. Основні напрями розвитку органічного сектору, інноваційні біотехнології, роль біологічних препаратів у забезпеченні сталого розвитку сільського господарства та інтеграції України до європейського ринку.

План реалізації навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем		Кількість годин для денної/вечірньої форми здобуття освіти			
		Всього	У тому числі		
			Лекції	Практичні	Самостійна робота
1	2	3	4	5	6
МОДУЛЬ 1.					
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ОРГАНІЧНЕ ЗЕМЛЕРОБСТВО ЯК СКЛАДОВА СТАЛОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ.					
1	Концепція, принципи та сучасні тенденції розвитку органічного землеробства	12	2	2	8
2	Законодавче регулювання, стандарти та сертифікація органічного виробництва	12	2	2	8
3	Раціональне використання земельних ресурсів в органічному землеробстві	12	2	2	8
4	Біологізація землеробства: роль органічних добрив, біологічних і мікробних препаратів	12	2	2	8
5	Екологічні та економічні переваги органічного землеробства	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 1		**60**	**10**	**10**	**40**
МОДУЛЬ 2.					
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЕКОНОМІКА ТА УПРАВЛІННЯ ОРГАНІЧНИМ ЗЕМЛЕРОБСТВОМ.					
6	Біологічні та мікробні препарати як чинник підвищення ефективності органічного виробництва	12	2	2	8
7	Економічна оцінка застосування біопрепаратів у системах органічного землеробства	12	2	2	8
8	Ринок органічної продукції та біологічних засобів для органічного виробництва	12	2	2	8

9	Екологічний менеджмент і ресурсозбереження в органічному землеробстві	12	2	2	8
10	Перспективи розвитку органічного землеробства та біологізації агровиробництва в Україні	12	2	2	8
Разом за змістовим модулем 2		**60**	**10**	**10**	**40**
Усього годин за дисципліну		**120**	**20**	**20**	**80**

7. Призначення навчальної дисципліни

Призначення навчальної дисципліни «Органічне землеробство» полягає у формуванні в студентів цілісного уявлення про екологічно стале ведення агровиробництва в поєднанні з економічною ефективністю та ринковою доцільністю органічної продукції. Дисципліна спрямована на опанування технологій органічного вирощування культур, систем збереження та відновлення родючості ґрунтів, а також на засвоєння принципів економічного аналізу органічних господарств — включно з оцінкою витрат, прогнозуванням урожайності, рентабельності, цінових тенденцій та конкурентоспроможності на внутрішньому й міжнародному ринках. Особлива увага приділяється інтеграції екологічних підходів із бізнес-моделями, що забезпечують довгострокову економічну стійкість органічного виробництва.

8. План вивчення дисципліни

№п/п	Тема	Форми навчання	Методи навчання
1	Концепція, принципи та сучасні тенденції розвитку органічного землеробства	Лекція, практичне заняття, робота з навчально-методичною літературою, самостійна робота, оцінювання досягнення компетентностей.	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод; дослідницький метод.
2	Законодавче регулювання, стандарти та сертифікація органічного виробництва	Лекція, практичне заняття, робота з навчально-методичною літературою, самостійна робота, оцінювання досягнення компетентностей.	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладу.
3	Раціональне використання земельних ресурсів в органічному землеробстві	Лекція, практичне заняття, робота з навчально-методичною	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-

		літературою, самостійна робота, оцінювання досягнення компетентностей	ілюстративний метод; дослідницький метод.
4	Біологізація землеробства: роль органічних добрив, біологічних і мікробних препаратів	Лекція, практичне заняття, робота з навчально-методичною літературою, самостійна робота, оцінювання досягнення компетентностей.	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладу.
5	Екологічні та економічні переваги органічного землеробства	Лекція, практичне заняття, робота з навчально-методичною літературою, самостійна робота, оцінювання досягнення компетентностей.	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод; дослідницький метод.
6	Біологічні та мікробні препарати як чинник підвищення ефективності органічного виробництва	Лекція, практичне заняття, самостійна робота, оцінювання досягнення компетентностей.	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод; дослідницький метод.
7	Економічна оцінка застосування біопрепаратів у системах органічного землеробства	Лекція, практичне заняття, самостійна робота, оцінювання досягнення компетентностей.	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод;
8	Ринок органічної продукції та біологічних засобів для органічного виробництва	Лекція, практичне заняття, робота з навчально-методичною літературою, самостійна робота, оцінювання досягнення компетентностей.	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод; метод проблемного викладу.
9	Екологічний менеджмент і ресурсозбереження в органічному землеробстві	Лекція, практичне заняття, оцінювання досягнення компетентностей.	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод.
10	Перспективи розвитку органічного землеробства та біологізації агровиробництва в Україні	Лекція, практичне заняття, робота з навчально-методичною літературою, самостійна робота, оцінювання досягнення	Словесний метод; практичний метод; пояснювально-ілюстративний метод;

		компетентностей.	дослідницький метод.

9. Форми і методи навчання

Програма курсу передбачає навчання у формі лекцій, практичних (семінарських) занять, самостійної роботи аспірантів та отримання консультацій у викладача.
Під час лекції викладач розкриває основні теоретичні положення конкретної теми, аналізує і узагальнює їх, що дає можливість аспірантам сприймати і осмислювати вивчений матеріал і робити певні узагальнюючі висновки. Лекційний матеріал подається у вигляді розповіді, пояснення, роз'яснення, бесіди, демонстрації та ілюстрації з використанням мультимедійного обладнання, плакатів та натуральних предметів.

Практичне заняття – форма навчального заняття, за реалізації якої викладач організує детальний розгляд аспірантами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни та формує вміння і навички їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання аспірантом відповідно сформульованих завдань. Практичне заняття включає не лише здійснення контролю знань, умінь і навичок аспірантів, постановку загальної проблеми викладачем та її обговорення за участю аспірантів, а і передбачає формування навичок розв'язування ситуаційних задач та здійснення науково-пошукової діяльності, що стосуються тематики згідно навчальної програми.

Мета практичних (семінарських) занять полягає в тому, щоб у вільній, ненав'язливій обстановці, в умовах творчої дискусії, шляхом обміну думок аспіранти під керівництвом викладача змогли поглибити свої знання, отримані на лекціях і в ході самостійної роботи. У ході цих занять здійснюється проведення поточного модульного контролю засвоєння аспірантами теоретичного та практичного матеріалу.

Зміст практичних (семінарських) занять:

– розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком контрольних питань по відповідних темах лекційних занять;

– розгляд і обговорення теоретичного матеріалу за переліком питань для самостійного опрацювання;

– проведення семінарів з публічними виступами, підготовленими аспірантами самостійно за рекомендованою тематикою (у вигляді конференцій, форумів, круглих столів, тощо);

– виконання поточних і залікових контрольних робіт;

– проведення модульного контролю засвоєння теоретичного матеріалу;

– проведення консультацій з дисципліни.

При проведенні аудиторних занять використовують такі методи, як: словесний; практичний; пояснювально-ілюстративний; дослідницький, проблемного викладу, тощо.

10. Самостійна робота аспірантів

Самостійна робота аспіранта передбачає більш глибоке вивчення теоретичного і практичного матеріалу тематики курсу з метою оволодіння додатковими знаннями, навичками і уміннями. Вона сприяє розвитку таких якостей як самостійність мислення, організованість і цілеспрямованість. Самостійна робота аспіранта є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом у час, вільний від обов'язкових навчальних занять. Зміст самостійної роботи визначається завданнями та вказівками викладача. Самостійна робота аспіранта над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися в лабораторіях, бібліотеках, навчальних кабінетах, аудиторіях, а також у домашніх умовах.

Самостійна робота аспірантів передбачає вивчення програмного матеріалу з використанням рекомендованої літератури. Самостійна робота сприяє поглибленому вивченню основного матеріалу, а також опрацювання тем та розділів, що винесені на самостійну підготовку.

Суттєве значення в системі контролю знань аспірантів має ступінь засвоєння тієї частини навчального матеріалу, яка запропонована для самостійного опрацювання.

На самостійну роботу робочим планом передбачено 90 годин, що складає 50% усього відведеного для вивчення дисципліни часу.

Теми, що винесені на самостійне вивчення

№ п/п	Назва теми	Кількість годин
1	Концепція, принципи та сучасні тенденції розвитку органічного землеробства	8
2	Законодавче регулювання, стандарти та сертифікація органічного виробництва	8
3	Раціональне використання земельних ресурсів в органічному землеробстві	8
4	Біологізація землеробства: роль органічних добрив, біологічних і мікробних препаратів	8
5	Екологічні та економічні переваги органічного землеробства	8
6	Біологічні та мікробні препарати як чинник підвищення ефективності органічного виробництва	8
7	Економічна оцінка застосування біопрепаратів у системах органічного землеробства	8
8	Ринок органічної продукції та біологічних засобів для органічного виробництва	8
9	Екологічний менеджмент і ресурсозбереження в органічному землеробстві	8
10	Перспективи розвитку органічного землеробства та біологізації агровиробництва в Україні	8
	Разом	80

11. Контроль

Поточний контроль проводиться шляхом спілкування з аспірантами під час практичних занять та консультацій, опитування та тестування, і має на меті перевірку рівня підготовленості аспіранта до виконання конкретної роботи.
Загальні оцінки за усну відповідь, звіти за практичні роботи по кожному модулю виводяться як відношення суми зароблених балів по кожному виду робіт до кількості робіт кожного виду.

Бали, набрані аспірантом під час поточного контролю, дораховуються до балів за практичні роботи, доповіді та модульні контрольні роботи і отримуються модульні оцінки за відповідні модулі.

Семестровий контроль за результатами вивчення дисципліни проводиться в останній атестаційний тиждень семестру (сесію). Аспіранти, які повністю виконали навчальний план і позитивно атестовані з дисципліни за результатами поточного та модульного контролів (набрали більше 60 балів), отримують залік автоматично, можуть не складати залік і залишити набрану кількість балів, як підсумкову оцінку.

У випадку, якщо аспірант не набрав достатню кількість балів (менше 60 балів), він відповідає на залікові питання. Залікові питання знаходяться в пакеті документів на дисципліну.

Аспірант може отримати більше ніж 90 балів за семестр при умові отримання додаткових балів (участі у конференціях і публікації наукових робіт).
Для ефективної перевірки рівня засвоєння студентами знань, умінь і навичок з навчальної дисципліни використовують різні методи і форми контролю:

1) метод усного контролю: основне запитання, додаткові, допоміжні; запитання у вигляді проблеми; індивідуальне, фронтальне опитування і комбіноване;
2) метод письмового контролю;
3) метод тестового контролю;
4) метод графічного контролю;
5) метод програмованого контролю.

Розподіл балів

Поточний контроль за модулями

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Органічне землеробство як складова сталого природокористування.		0-30
1	Оформлення матеріалу практичного завдання.	0-10
2	Виконання поточних тестових завдань за темою.	0-20
Змістовий модуль 2. Економіка та управління органічним землеробством.		0-30
1	Оформлення матеріалу практичного завдання.	0-10

2	Виконання поточних тестових завдань за темою.	0-20

Модульний контроль

Модуль за тематичним планом дисципліни та форма контролю		Кількість балів
Змістовий модуль 1. Органічне землеробство як складова сталого природокористування.		0-30
1	Теоретичне питання	0-10
2	Практичне завдання	0-10
3	Результат поточного контролю	0-10
Змістовий модуль 2. Економіка та управління органічним землеробством.		0-30
1	Теоретичне питання	0-10
2	Практичне завдання	0-10
3	Результат поточного контролю	0-10
Залік		0-40

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсової роботи	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
0-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання

13. Політика навчального курсу

Політика навчального курсу передбачає дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти та обов’язкове врахування інтелектуальної власності, що передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

14. Рекомендована література

Базова

1. Косолап М. П., Павлов О. С., Биков М. І., Воронцов В. М. та інші. Органічне землеробство: навч. посібник. Київ: НУБіП України, ГС «Зелені Агро Рішення», 2025. 240 с.
2. Биков М.І., Воронцов В.М. Посібник з органічного виробництва, приклади сталих органічних практик. Київ: ГС Зелені Агро Рішення, 2024. 272 с.
3. Писаренко В. М., Писаренко П. В., Пономаренко С. В., Шаповал В. Ф. Органічне землеробство для приватного сектора. Полтава, 2017. 133 с.
4. Шкуратов О.І., Чудовська В.А., Вдовиченко А.В. Органічне сільське господарство: еколого-економічні імперативи розвитку: монографія. Київ: ТОВ «ДІА», 2015. 248 с.
5. Сус Т.Й. Фінансування розвитку екологічного сільгоспвиробництва в країнах Європейського Союзу. Органічне виробництво і продовольча безпека. Житомир: Полісся, 2013. 492 с.

Додаткова

1. Волкогон В.В., Москаленко А.М., Ємець Ю.Г., Халеп А.Ю. Оцінка еколого-економічної ефективності моделей органічного виробництва сільськогосподарської продукції (Методичні рекомендації) / За ред. Ю.М. Халепа. Чернігів: ІСМАВ НААН, 2015. 36 с.
2. Халеп Ю.М., Москаленко А.М., Волкогон В.В. Оцінка еколого-економічної ефективності систем удобрення в сівозмінах органічного виробництва Полісся (науково-методичні рекомендації). Чернігів, 2020. 48 с.
3. Khalep Yu., Moskalenko A. Ecological and economic aspects of the efficiency of Polissia organic plant models. *Agricultural and Resource Economics*. 2020. Vol.6. No.4. P. 5-19.
4. Халеп Ю., Москаленко А., Шаповалюк М. Арабська К. Еколого-економічне значення сидерації для органічних агроценозів Полісся. *Agricultural and Resource Economics*. 2021. Vol. 7. №. 1. P. 213-233.

Інформаційні ресурси

1. http://www.nbuv.gov.ua/ – Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського
2. https://link.springer.com/ – база даних журналів, книг, довідкових матеріалів.
3. http://naas.gov.ua/ - Національна академія аграрних наук України
4. http://www.nas.gov.ua/UA/Pages/default.aspx - Національна академія наук України